

УДК 338.483.13:392.72

Марина Балджи

*д-р. екон. наук, професор,
професор кафедри підприємництва та туризм,
Одеський національний морський університет*

ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ НА МОРСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ

Для України, яка має протяжність морської лінії узбережжя понад 3010 км [1], морський транспорт є важливим компонентом туризму та значною частиною подорожей. Використання морського транспорту з туристичною метою широко використовували протягом усієї історії. Хоча з активізацією авіації водні транспортування зменшили свої обсяги, але не втратили популярність.

Метою дослідження є винайдення перспектив підвищення індустрії гостинності на морському транспорті, зокрема в Україні.

Індустрія гостинності на морському транспорті містить різні послуги, починаючи від безпосередньо перевезення туристів, їх розміщення, харчування до надання додаткових послуг, таких як: банківська справа, страхування, охорона тощо. А також пропонує дозвілля з місцями відпочинку, культури, пригод, нових та різноманітних вражень.

Багато країн значною мірою покладаються на цю сферу туризму як на джерело податків і доходів для компаній, що продають послуги, тому розвиток індустрії гостинності є однією зі стратегій, що використовують неурядові організації для просування певних територій як туристичних для збільшення обсягів торгівлі через продаж товарів і послуг немісцевому населенню. До того ж, наявність на узбережжі туристичних об'єктів, які мають багату культурну та історичну спадщину, сприяє підвищенню рівня зацікавленості подорожуючих.

В Україні значний потенціал для розвитку круїзного туризму. Так, у 2019 році Одеський порт прийняв океанський лайнер Амега, який ходить під прапором Багамських островів. Лайнер Амега побудований у Фінляндії у 1988 році. За свою тридцятирічну історію змінив кілька назв та круїзних операторів. З 1988 по 1999 рр. називався

Royal Viking Sun, потім до 2002 – Seabourn Sun, до 2019 – «Принсендам». Судно має довжину 205 м, ширину 29 м, осідання 7 м. Водотоннажність 39 000 т. Сумарна потужність чотирьох двигунів становить 28500 к.с. Швидкість максимальна – 22 вузли, крейсерська – 18 вузлів. На дев'яти пасажирських палубах може розміститися 835 пасажирів, а екіпаж складається із 440 осіб.

У 2021 році до Одеського морського порту прибув перший, за два роки, міжнародний круїзний лайнер – теплохід SeaDream II під прапором Багамських островів. На борту лайнера були 65 мандрівників, переважно громадян США та Канади. За мірками круїзного бізнесу SeaDream II вважається невеликим, але розкішним судном, каюти якого вражають своєю елегантною неформальністю, з видом на океан та кухнею світового рівня. Це перший захід міжнародного круїзного судна після 2019 року, коли заходи суден із туристами до Одеського порту були скасовані через пандемію коронавірусу. Станом на 2021 рік було 22 заявки на заходи міжнародних круїзних лайнерів, проте теплохід SeaDream II виявився першим. На 2022 рік подано близько 30 заявок на заходи міжнародних круїзних суден до порту міста Одеси. Та ці плани було вщент зруйновано.

Для перспектив розвитку круїзного туризму є всі передумови. Одеський морський порт технічно може приймати океанічні лайнери. А на узбережжі створено повноцінні умови для розвитку елементів індустрії гостинності як провідного напрямку задоволення соціально-економічних потреб туристи не тільки у процесі споживання певних товарів та наданні послуг, але й привітності, доброзичливості, що супроводжують всі сфери відпочинку.

Відповідно до елементів індустрії гостинності морські й океанічні круїзні компанії мають наступний розподіл:

- 1) класу «Стандарт» відрізняються великою пасажиромісткістю суден і орієнтовані на сімейний відпочинок (діти часто їдуть безкоштовно; наявні дитячі ігрові клуби, майданчики і басейни), відносно невисока ціна, рівень сервісу відповідає 3–4 зіркам. Судна заходять до типових портів і мають кільцеві маршрути;
- 2) класу «Преміум»: менша заповнюваність лайнера (за схожих розмірах), більше обслуговувального персоналу на одного пасажирів, поліпшене харчування, наявність делікатесів, рівень сервісу відповідає 4–5 зіркам, наявні умови для сімейного

відпочинку, але орієнтованість більше на дорослих пасажирів, доволі тривалі лінійні круїзи;

- 3) класу «Люкс» – невеликі розміри кораблів (300–800 пасажирів), великі каюти, іноді всі сьют, висока кухня, відсутність орієнтації на сімейний відпочинок, ексклюзивний персоналізований сервіс рівня 5 зірок, орієнтація на високий рівень якості, висока вартість круїзів, екзотичні маршрути;
- 4) класу «СуперЛюкс» – невеликі розміри кораблів (до 500 пасажирів), великі каюти, майже всі сьют, висока кухня, високий сервіс (дворецький, консьєрж та ін.), відсутність орієнтації на сімейний відпочинок, індивідуальний підхід, ексклюзивний персоналізований сервіс рівня 6–7 зірок, орієнтація на високий рівень якості, висока вартість круїзів, екзотичні маршрути.

Серед головних тенденцій сучасного розвитку індустрії гостинності на морському транспорті доречно виокремити такі:

- поглиблення спеціалізації та диверсифікації послуг;
- використання інформаційних систем управління, технологічного обслуговування, маркетингу;
- інтеграція капіталу підприємств сфери послуг з капіталом транспортних, фінансових, страхових та інших сфер і галузей економіки.

Ключові слова: індустрія гостинності, морський транспорт, круїз.

Список використаних джерел

1. Національний атлас України.– URL: <http://www.wdc.kpi.ua/atlas/4140100.html>.
2. Вперше за два роки до Одеси зайшов круїзний лайнер: на борту американці й канадці. Українська правда. 28 вересня 2021 р.– URL: <http://surl.li/ddrtp>.
3. Думська.– URL: <http://surl.li/ddrtk>.